

De Mars

Bijdrage vanuit de kunst aan de totaalvisie i.s.m. KCAP en Lodewijk Baljon Landschapsarchitecten

Kaders voor Kunst en Openbare Ruimte:

1. IJselfront / IJsselkade
2. Noorderhaven / Passantenhaven / Oude Haven
3. Kostverlorentunnel
4. Stationsloper
5. Nieuwe Coenenspark
6. Lichtplan
7. Tijdelijke projecten

1) IJsselfront/IJsselkade:

Voor de IJsselkade zijn de volgende aspecten van essentieel belang:

- relatie met de rivier de IJssel
- continuïteit van het IJsselfront: zowel wat betreft de boulevard als de architectuur
- aansluiting op de haven
- domein van de voetganger of fietser (wandelen/flaneren/ontspannen/recreëren)
- helder totaalbeeld van de ontmoeting van stad en landschap (water/groen/steen)
- aansluiting spoorzone en IJsselkade in de Mars met de plannen van Khandekar voor het oude IJsselfront en kade
- een horizontale geleiding ten opzichte van de verticale opbouw in de IJsselfront architectuur

Als beeld bevelen wij aan om bij de inrichting van het hele gebied sterk in te zetten op een uitgesproken ruimtelijke c.q. stedelijke kwaliteit en die onlosmakelijk te verbinden met de rivier de IJssel. Het maken van een onderscheid tussen de veranderlijke oevers van de rivier en een stevige stedelijke begrenzing, als antwoord op deze ontmoeting, zal positief bijdragen aan het totaalbeeld. Het moet prettig en uitnodigend zijn om hier te wandelen, te fietsen en te verblijven, en vooral gericht zijn op de rivier. Het landschap van deze stedelijke ruimte zien wij daarom primair als een horizontaal uitgestrekte kade (boulevard) met aandacht voor de continuïteit van de ruimte zowel langs de oude stadsgrens als de nieuwe bij de Mars. De attractiewaarde van de kade en de verharding wint flink als juist die sfeer van openheid, aaneengesloten zijn en stevigheid zich in een helder plan vertalen waarbij in die integrale visie deel en geheel zich mooi en uitgesproken tot elkaar verhouden. Het grote gebaar moet het hierbij winnen van de details.

Als bijzondere momenten zullen een aantal passages zoals bijvoorbeeld ter hoogte van de oude IJsselbrug (de verbinding van oud en nieuw) en het havenhoofd/de oversteek bij de Noorderhaven, een verbeelding van een nautische wereld tot ankerpunten moeten maken. Die bijzondere aandacht verdient zoals gezegd de passage bij de oude IJsselbrug en in het verlengde daarvan de bestaande kade ter hoogte van het IJsselpaviljoen en voor het oude IJsselfront. In plaats van de huidige verrommeling verdient deze zone een sterke samenhang gebaseerd op de continuïteit van de ruimte. De gewijzigde verkeersafwikkeling ter plaatse maakt dat ook mogelijk om hier zo integraal mee om te gaan en deze kans moet juist nu benut gaan worden.

Daarnaast moeten de lager gelegen zones langs de oever van de IJssel, in contrast met de verharde kade, als tussentrede naar het water een informeler en meer groen karakter krijgen. Als overloop gebied van de rivier (bedding) is het zaak hiervoor een bij het landschap passend soort bomen te kiezen zoals (knot) wilgen. Evenzeer moet er goed op gelet worden dat het vrije zicht op het IJsselfront gehandhaafd blijft.

Vanuit de gewenste continuïteitsgedachte lijkt het zinvol hetgeen bij De Mars wordt ingezet, mee te nemen naar de toekomstige herontwikkeling van de IJsselkade als geheel. Juist hierdoor kan een evenwichtig en krachtig totaalbeeld ontstaan.

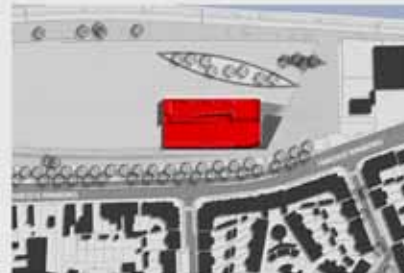
Referentiebeelden en mogelijke keuze kunstenaars/vormgevers:

- Scate court de Griend in Maastricht

- Street court Broekpolder

Door Maurer United Architects

- Een Hanzestad-kade zoals bij Kampen of Bremen

SKATECOURT DE GRIEND MAURER UNITED ARCHITECTS (MUA)

project : skateboard streetcourt
work : concept and design
client : city of Maastricht
field : art
market : culture
location : Maastricht, NL
year : 2008
status : in use

Skateboard Court Broekpolder Heemskerk / Broekpolder

Tussen Heemskerk en Beverwijk is een nieuwe woonwijk in aanbouw: Broekpolder. Voor er begonnen werd met bouwen, zijn er in Broekpolder echter waardevolle archeologische opgravingen gedaan. Om deze reden is besloten één gebied te reserveren voor archeologie in de toekomst. In dit gebied blijven de archeologische schatten waar ze het beste bewaard blijven: onder de grond. Op deze plek mag dan ook niet gebouwd worden, omdat dan de gronddruk de archeologische resten zou verpletteren. Dit gebied is ingericht als park.

Between Heemskerk and Beverwijk a new village is rising. Broekpolder. Before the construction activities started, Broekpolder was a site of archaeological excavations. In one area though, the archaeological treasures will remain where they can be best preserved: in the earth. Construction work in this area is strictly forbidden as the soil pressure would crush the archaeological remains. The area will be laid out as a park.

In het park zal de geschiedenis onzichtbaar onder de grond liggen. Tegelijkertijd verrijst naast het park het centrum van de Broekpolder, de Citadel. Die ziet eruit als een historisch vestingstadje. Samen vormen ze de reden waarom de gemeentes Heemskerk en Beverwijk juist in het park een hedendaagse kunstwerk wilden realiseren. Ze gaven dan ook Maurer United Architects (MUA) de opdracht een kunstwerk te ontwerpen dat als skatevoorziening te gebruiken is. MUA heeft in het verleden verschillende skateboard voorzieningen opgeleverd, waaronder de MU Bowl, Europa's grootste houten skatepool.

De ontwerpers begonnen hun creatieve proces met het maken van een film documentaire over de wensen van skateboarders en jongeren in de regio. De filmproductie van Sara Domogala is het resultaat van deze eerste stap. Uit de film werd duidelijk dat er niet perse behoefte was aan een 'pool', maar veel meer aan een 'street' parcours. Zo'n parcours is toegankelijk voor zowel beginners als gevorderden. Het uiteindelijk object lijkt op een labirintisch fundament, dat verwijst naar de archeologie. In het beton zijn onzichtbaar speelgoed auto'tjes, playmobil mannetjes en andere spulletjes verwerkt, om de archeologen in de verre toekomst te verbazen.

Ook de constructie van de skatebaan mocht natuurlijk geen extra druk op de onderliggende grondlagen uitoefenen. Het was dus niet mogelijk om de baan in traditionele zin te funderen. Hij ligt als het ware drijvend op het losse zand, van de bedding van wat eens een kreek was.

Het resultaat is een hedendaagse stedelijke interventie, gesitueerd in de Nederlandse oerpolder, waar duizenden jaren geleden de eerste nederzettingen ontstonden.

In this park, history will remain hidden invisibly in the earth. Adjacent to the park, however, looking like a historical fortified city: the Citadel, the centre of the Broekpolder, is being erected. The adjacency of the park and the Citadel are the reason why the municipalities of Heemskerk and Beverwijk decided that the park was an ideal spot for a contemporary artwork. Maurer United Architects (MUA) was commissioned to design an artwork that could function as a skateboard facility. MUA has in the past designed and supervised various skateboard facilities, including the MU Bowl, Europe's largest wooden skatepool.

The designers started their creative process by making a film documentary about the needs of skateboarders and young people in the region. The film production by Sara Domogala is the result of this first step. The film made it clear that the need for a 'street track' was far more urgent than the need for a 'pool'. A street track would be accessible for both beginning and advanced skaters. Looking like a labyrinthic foundation, the completed object is a reference to archaeology. To make archaeologists in the distant future wonder, toy cars, little Playmobil men and various other objects are processed invisibly in the concrete.

It goes without saying that the construction of the skate track should not add extra pressure to the soil strata below it. As it was not possible to found the track the traditional way, it rests as if were floating on the loose sand of the bed of what once used to be a creek.

The result is a contemporary urban intervention in the middle of ancient Dutch landscape, where thousands of years ago the first houses were built.

Maurer United Architects

project	skateboard streetcourt
work	concept and design
client	Adviescommissie Beeldende Kunst, Broekpolder, Beverwijk/Heemskerk
field	art
market	culture
location	Beverwijk/Heemskerk, NL
year	2007
status	in use

2/2a) Noorderhaven/Passantenhaven/Oude Haven

De Noorderhaven is een remake van de historische haven die op zich ooit veel groter was en zich dieper stad inwaarts heeft uitgestrekt. Dat hele gebied liep van het grote Coenenspark aan de Oostkant naar de Westkant aan de IJssel. De relatie met de historie is van bijzondere waarde en kan binnen de nieuwe stedenbouwkundige context een extra betekenislaag toevoegen.

Het is een aantrekkelijk idee om veel aandacht te hebben voor direct contact met het water en de beleving ervan. De architectuur rond de haven heeft al een verwijzing in zich naar de wereld van pakhuizen en handel rond het water. De Hanzestad van weleer komt hier in een nieuwe gedaante voor het voetlicht. Gelet op de sterk wisselende waterstanden en de fijne korrel van het stedelijk weefsel is het goed om uit het relatief kleine watervolume van de haven het maximale te halen. Dan zijn de wegen en kades rondom te beperkt en schept het hoogteverschil met het water teveel afstand. De suggestie in het plan van Lodewijk Baljon om daarom juist op het water aan de Noordkant een grote houten, drijvende vlonder te maken, biedt in onze ogen een prima kans om de beleefbaarheid van het water ook fysiek interessant te maken. Een daarbij behorend havenmeester paviljoen met extra voorzieningen als koffiecormer, uitgiftebalie, infodesk, stoelen/parasol opslag e.d. is een wezenlijke aanvulling op de mogelijke verblijfsfuncties van de vlonder. De vormgeving moet een poëtische no-nonsens uitstraling hebben. Juist de gewenste subtiliteit in de vormgeving van de vlonder, het paviljoen, de opgangen en de verblijfsmogelijkheden, achten wij voor de beleving en verbeelding van het verblijf op het water een uitgelezen kans voor een kunstenaar met een meer architectonische beeldtaal. Het gebruik c/q de functie van de vlonder als actief podium van voor direct op het water gerichte activiteiten is het vertrekpunt. Een intensief samenwerkingsverband met het bureau van Lodewijk Baljon staat ons daarbij voor ogen.

Gedacht wordt aan een kunstenaar die affectie heeft met de waterwereld zoals bijvoorbeeld Jeroen Doorenweerd of Jorge Pardo

Ter referentie:

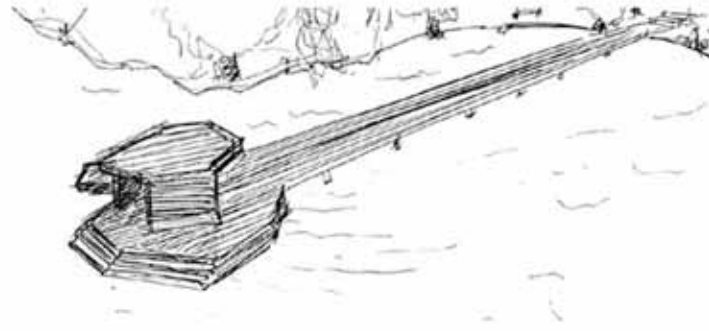
- Jeroen Doorenweerd: botenhuis Hoofddorp
- Jorg Pardo: drijvend paviljoen op de Aa te Munster
- Tadashi Kawamata

Jeroen Doorenweerd

Jorge Pardo

**Tadashi
Kawamata**

2a) Oude Haven/Binnenhoven/Scheg

Die relatie met de historie is van een bijzondere waarde en kan binnen de nieuwe stedenbouwkundige context een extra betekenislaag toevoegen. In het verlengde van de haven is er in de oost-west richting een opeenvolging van bouwblokken ontworpen met daarin opgenomen mooie, ruime binnenhoven. Het is uitdagend om binnen deze hoven het spel met het water op de een of andere manier voort te zetten. De beelden en de hoven zouden zich als een kralensnoer aaneen moeten rijgen. Naast de verwijzing naar de historie met de gebruikmaking van de vroegere contouren van de Oude Haven, moet er in de plannen ook aandacht zijn voor de dynamiek van de rivier en met name voor de wisseling van de waterhoogten. Zo'n directe relatie als motief, helpt om het wezen van het gebied tot een sterke nieuwe identiteit te laten ontwikkelen en de (semi) openbare ruimte gebiedseigen kenmerken mee te geven. In de Noorderhavenstraat voorziet het plan Baljon in een soort lange Scheg in de openbare ruimte die in het bijzonder de wisselwerking met het water kan verbeelden. Voor de hele opeenvolging van ruimten zou het een spannende opgave zijn om deze plannen vanuit een intensieve samenwerking tussen een 'landkunst' kunstenaar en bureau Baljon te ontwikkelen.

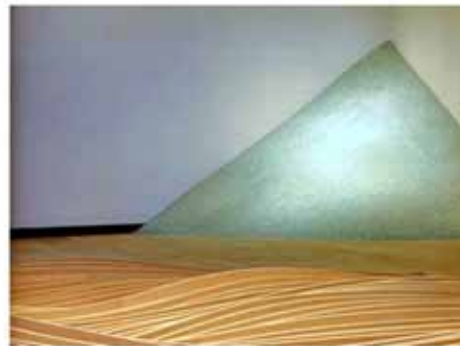
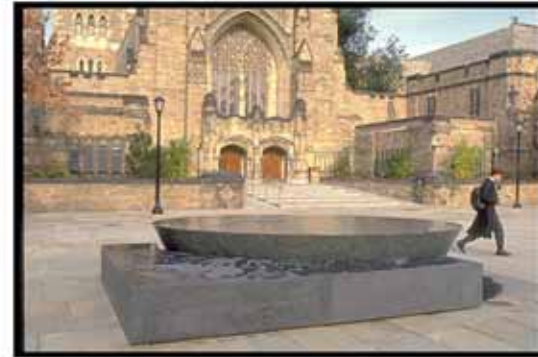
De eerder aangehaalde referentiebeelden van Jeroen Doorenweerd, Jorge Pardo Of Tadashi Kawamata kunnen hierop van toepassing zijn.

Extra referentie beelden:

- Maya Lin
- Olafur Eliasson
- Chris Drury "Heart of Reeds"

Maya Lin

Maya Lin: Synchronic Landscape - "Andiamo," 1999 - Glass, 18 x 19 x 21 feet

Olafur Eliasson

Chris Drury

3) Kostverlorentunnel

Hier lijkt de continuïteit van de tunnel een logisch en passend uitgangspunt. De tunnel met de beide ‘aanlandingen’ als verbindende looper tussen binnenstad en de Mars. Een eigenzinnig, autonoom gebied binnen de stedelijke structuur met een eigen beleving en sfeer. Naast de stedelijke verbinding is de verbinding met het perron/station van belang. Bij de stedelijke verbinding zijn de vloer, wanden en plafond van de tunnel de bruikbare ingrediënten. De verbinding onderwereld-bovenwereld is gebaat bij verbijzondering van licht (daglicht-kunstlicht). Voor de trapverbinding naar het perron geldt dit na zonsondergang als ruimtelijk teken of markering. De werking kan zijn als bijv. een lampion of baken dmv. kunstlicht. Omgekeerd is invallend daglicht aantrekkelijk en vitaal midden in de tunnel. Genoemde ingrediënten die hier een rol spelen gaan allemaal over de verbeelding. Bij uitstek het terrein van de beeldende kunst.

Hier zal dan ook de beeldende kunst de ‘lead’ krijgen t.o.v. de andere ontwerpende disciplines.

Van groot belang is dat het karakter van de gehele zone vanuit een totaal concept/visie wordt ontwikkeld en dat er een grote vrijheid genomen mag worden voor een eigenzinnige beeldvorming. Licht, en dan zowel het daglicht als het kunstlicht, is in veel opzichten een van de gewenste en belangrijke beeldmiddelen. De doorgang naar het perron midden in de tunnel en het herkenbaar zijn van dit punt als een soort landmark (bijvoorbeeld als een soort lampion) vanaf het stationsgebied, is als markering halfweg de tunnel ook erg van belang. Net zo goed als de aanhechting op de oude stad bij Basseroord / Nieuwstad en op de Dreef in de Noorderhaven. De keuze en het aangaan van een coalitie met een veelzijdig kunstenaar op zo kort mogelijke termijn is raadzaam.

Referentie beelden:

Kunstenaars / Vormgevers / Theatermakers...

Krijn de Koning
Marc Warning
Marcel Wanders
Rob Voerman
Fransje Killaars

Krijn de Koning

Marc Warning

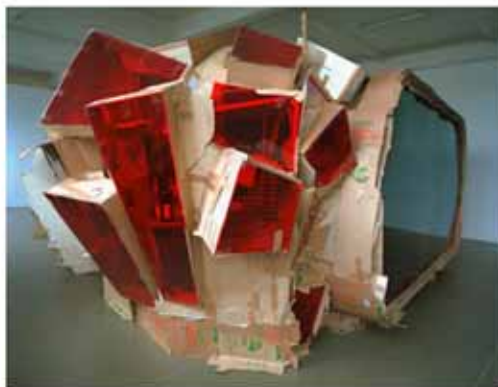

Marcel Wanders

**Rob
Voerman**

**Fransje
Killaars**

4) Stationsloper

Voor een vitaal stadshart verdient het gebied in- en rond het station veel aandacht en extra zorg. Zoals de ambities hoog zijn met het ontwikkelen van de Mars en de Noorderhaven, is het juist in deze zone zaak om met structureel goede plannen aan die ambities recht te doen. Zowel voor het gebruik van de ruimte, bij het bepalen van de komst van nieuwe functies, als qua beeld is een grondige aanpak van de onderdoorgang de eerste voorwaarde om dit gebied zo op te waarderen dat de achterkant van het station minstens een gelijkwaardig wordt aan de voorkant. De ruimtelijke structuur dient zo bijgesteld/veranderd te worden dat de twee belangrijkste richtingen N-Z en O-W voor de beleving met elkaar een veel spannender complexiteit op gaan leveren. Zoals het woord 'loper' al suggereert, is dit gebied het domein van de voetganger. De onderdoorgang en de aansluiting op het Noorderhaven kwartier als nieuwe stadskern, is bij binnenkomst het visitekaartje van Zutphen.

Goede samenwerking met ProRail is een voorwaarde voor het welslagen van dit plandeel.

Wij pleiten ervoor om ruimdenkend en ingrijpend deze problematiek aan te pakken. Er zal slim met ruimte en geld omgesprongen moeten worden, wil het woord zich goed bij de daad voegen. Van de vormgever wordt hier een integraal plan verwacht waarbij deze in beginsel transitoruimte vooral ook verblijfskwaliteiten mee krijgt. Publieke voorzieningen en toe te voegen functies zoals horeca, kleine winkels, een fietsenmaker of kiosk zullen er flink aan bij kunnen dragen dat er een prettig soort levendigheid ontstaat.

Wij pleiten voor een onorthodox soort kunstenaar/architect om die samengestelde werelden als Marshart tot een nieuw geheel te smeden. Daarbij is het van groot belang dat er niet alleen naar utilitaire- of infrastructurele oplossingen wordt gezocht, maar dat de meerwaarde van een karaktervolle- en creatieve combinatie van functies en beelden voorrang krijgt. Het overloopgebied van tunnel en openbaar gebied moet een heel eigen karakter krijgen. Waar de stationsloper zich vervolgens ontrolt in de bebouwing, is een pleinachtige ruimtekwaliteit en stedelijke inrichting van het openbare domein met banken en bomen en goede verlichting etc., gewenst.

Kunstenaar/architect:

Acconci Studio

Pjotr Muller

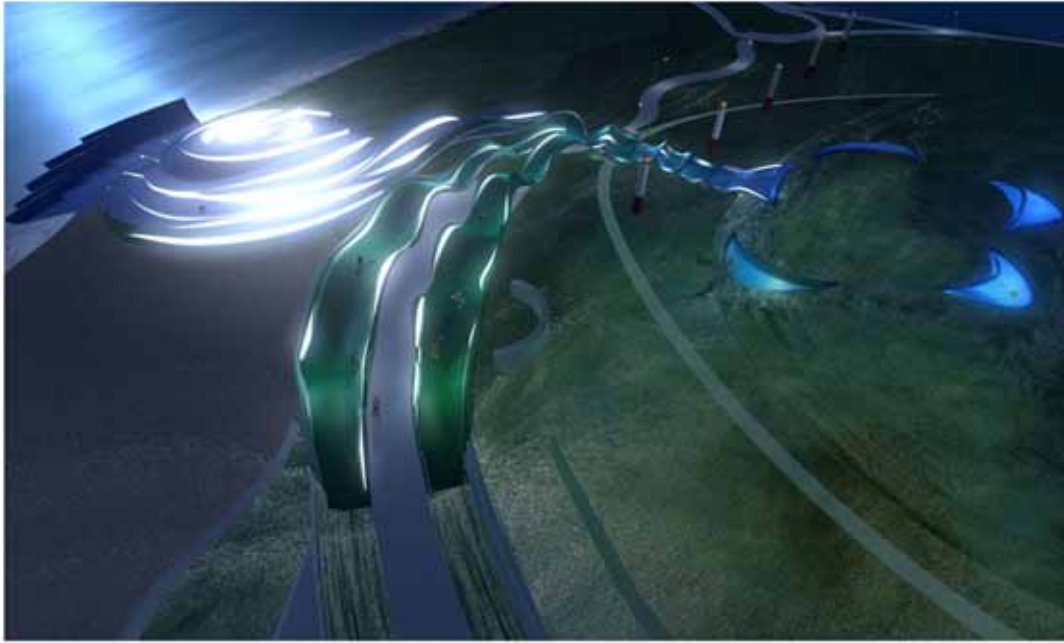
Cas Oosterhuis

Jan van de Pavert

Acconci Studio

Acconci Studio

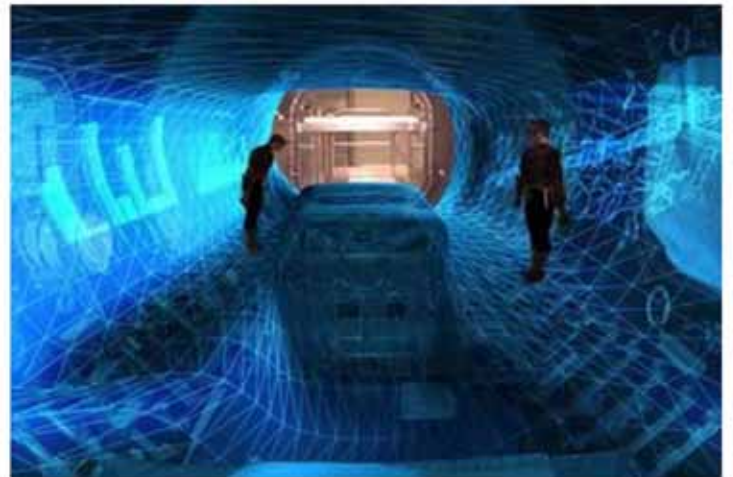

**Pjotr
Muller**

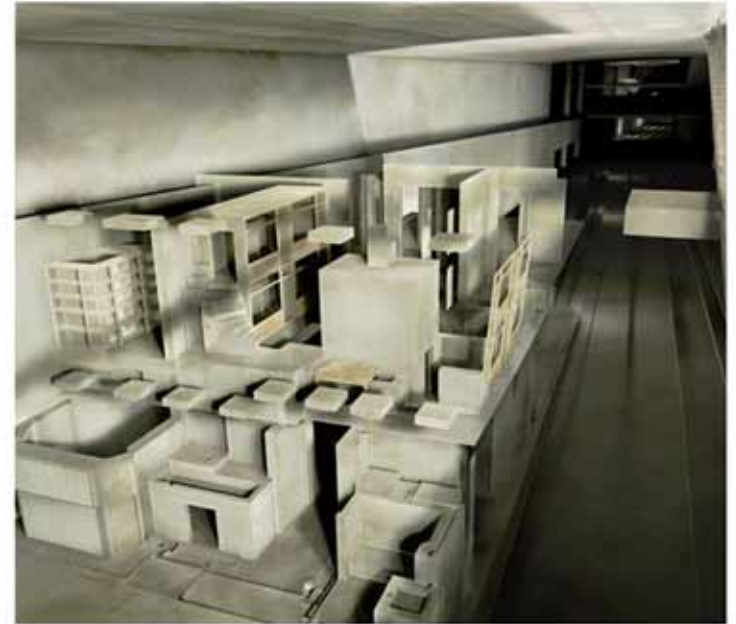

Kas Oosterhuis

**Jan
van de
Pavert**

5) Nieuwe Coenenspark

Voor het Nieuwe Coenenspark is vooral belangrijk dat het wat informeel een natuurlijk deel blijft uitmaken van de uiterwaarden. Er is een verband met de rivierbedding/uiterwaarden-zone parallel aan de kade bij het IJsselfront en natuurlijk ook met de Houthaven aan de Noordkant. Een gebied dat soms onderloopt bij hoog water en waarvan de vegetatie aansluit op de bestaande plantenwereld.

Ongeveer midden in het park wordt een soort speeleiland ontworpen. Ouderen en kinderen mogen deze plek als hun buitenplaats beschouwen en de inrichting blijft heel basaal en ongekunsteld.

Een mooie uitdaging voor een vindingrijk, fantasievol ontwerper die in staat is een juiste verhouding te vinden tussen het informele, uitdagende en prikkelende van zo'n buitenplaats in het landschap en die een stevige basis schept binnen het ontwerp om de plek/ruimte voldoende te modelleren en te articuleren. In de hoedanigheid van een "earth work". Hoewel dit eiland bij hoog water soms ook onder water kan komen liggen, is het beeld van een heuvel die zich net iets verheft in het verdrongen land is een mooi archetype. Zo zal het werk als icoon van de uiterwaarden en de rivier een betekenis kunnen krijgen.

Met deze beeldbetekenis en vanuit het gebruik van de plek is voor deze opgave van belang dat er een zekere robuustheid ten opzichte van de rivier en de kracht van het water en in verband met de invloed van de elementen een belangrijke voorwaarde.

Referentie beelden/kunstenaars:

Tom Claassen

Paul de Kort

Nancy Holt

Tom Claassen

Paul de Kort

Nancy Holt

7) Lichtplan

Voor alle onderdoorgangen (tunnels) moet een goed en sprekend lichtplan worden ontwikkeld. Dat geldt overigens ook voor de aansluiting op de N348. Het integrale plan dat voor deze Provinciale weg door Erick de Lyon en Ronald Rietveld wordt ontwikkeld onder het motto 'met 'het witte lint', is een mooi voorbeeld van eenvoud en klaarlijkkelijke helderheid waar met zo'n lichtplan direct op aan te sluiten is.

Zoals hiervoor al werd omschreven is de Kostverlorentunnel de belangrijkste, meer autonome toonzetter in de beeldvorming bij de ontwikkeling van de onderdoorgangen. Hoewel de verschillende tunnels binnen de Mars zeer verschillend van karakter worden omdat hun functies en betekenis onderling sterk verschilt, denken wij dat het een goed uitgangspunt is om de verlichting in de tunnels wel vanuit een zelfde mentaliteit te concipiëren en daarbij onderlinge verwantschap na te streven.

Logisch is het dan misschien om deze opgave te gunnen aan de kunstenaar die ook de Kostverlorentunnel bedenkt, maar per se hoeft dat niet. Afhankelijk van de invulling van deze opgave is het natuurlijk net zo goed denkbaar om hier juist een meer specialistisch type kunstenaar bij in te schakelen. Basisvoorwaarde is dat hier voor de verschillende onderdoorgangen structureel een sterk samenhangend concept, de leidraad wordt.

Referentie beelden:

Peter Struijcken

Herman Kuijer

Har Hollands

Peter Struijcken

**Herman
Kuijer**

Har Hollands

7) Tijdelijke projecten

Zutphen is een stad met vele kwalificaties: monumentenstad, justitiestad, antroposofenstad, hanzestad, grafische stad. Al die kwalificaties zijn juist. Zutphen is daarom een prikkelende stad. Een stad met een rijke (hanze) geschiedenis en honderden eeuwenoude monumenten. In de Noorderhaven zal straks niet zo direct iets terug te vinden van deze bloeiende geschiedenis en het culturele erfgoed. Er blijven maar een paar monumenten over die de brug slaan naar deze historie zoals de Zutphense Broodfabriek, het Koelhuis De Landbouw en het voormalig pakhuis Noorderhaven nr. 13. Zowel vanuit hun historie, architectuur als mogelijk toekomstige invulling hebben de panden de potentie om belangrijke culturele en economische dragers te worden voor de nieuwe buurt Noorderhaven. Er zal de komende tijd worden gewerkt aan een uitvoeringsplan en bijbehorende exploitatie. Op verzoek van het college is adviesbureau Boei eind vorig jaar gestart met het onderzoek naar de invulling van deze historische panden. Het AMK is voornemens middels een aantal tijdelijke pilot projecten de gebouwen vanuit de kunst nieuw leven in te blazen. Op basis van een cultureel meerjaren plan. Het is belangrijk dat zo het besef gaat leven dat er op de Mars aan allerlei onverwachte en spannende activiteiten een onderkomen wordt geboden. En dat de Noorderhaven een prettig deel van de stad wordt, met een toekomst. Het idee zal zo gestimuleerd worden dat Zutphen ondanks dat het klein is, een uniek en fijn stedelijk oord is met een breed cultureel aanbod.

Alle muzen mogen er gaan broeden en er zich ontwikkelen. Bedrijvigheid en creativiteit wakkeren de energie aan die deze kern nodig heeft.

Goede samenwerking met de vastgoedontwikkelaar en een meer structurele aanpak om te voorkomen dat het blijft bij incidenten, zal een voorwaarde zijn voor het welslagen. Daarnaast zijn er een aantal grote bedrijven waarmee speciale projecten en samenwerkingsverbanden mogelijk en wenselijk zijn zoals Buhrman, Reesink, Thieme en Eyerkamp.

De plannen tot op heden:

Zutphense Broodfabriek

Bakkerij De Driekant heeft aangegeven belangstelling te hebben voor de voormalige Zutphense Broodbakkerij. Met name vanwege de concrete interesse van De Driekant adviseert bureau Boei om voor de Zutphense Broodfabriek vooralsnog verder te gaan met twee scenario's voor dit complex: Kunst & Broodlokaal en Horeca / Kookschool. Ook een meer buurtgerichte ontwikkeling met bijvoorbeeld ruimte voor een crèche of buitenschoolse opvang is voor het pand mogelijk, maar dit heeft in eerste instantie niet de voorkeur.

Koelhuis De Landbouw

Voor het Koelhuis acht bureau Boei de scenario's Muziekcentrum / Cultuurpodium en Horeca / Cultuur / Creatieve bedrijvigheid als kansrijk. Juist de centrale ligging en het feit dat er verschillende geïnteresseerden zijn, levert bij uitstek kans voor een 'creatieve broedplaats' midden in de toekomstige buurt.

Voormalige pakhuis Noorderhaven

Het voormalige pakhuis Noorderhaven nr. 13 is een echt oud havenpakhuis en levert als het ware een 'stepping-stone' voor de verdere architectuur. Het pand is dermate interessant qua bouw, opzet en locatie, dat ondernemers en initiatiefnemers met ondersteuning van gemeente en ontwikkelaar ProperStok tot een goede herontwikkeling kunnen komen. De invulling van dit pand staat dan ook nog min of meer open.

De tijdelijke projecten moeten een aanjager en inspiratiebron worden voor de toekomstige ontwikkelingen.

Conclusie:

De vruchtbare en structurele samenwerking tussen de bureaus KCAP/ Lodewijk Baljon en de Kunst verdient een goed vervolg bij de uitwerking van de plannen voor de Noorderhaven.

Het zevental speerpunten van deze nota geeft ons inziens helder weer waar er vanuit een gemeenschappelijke mentaliteit nu op gefocust moet worden. Daarvoor moeten binnen het hele project duidelijke prioriteiten worden gesteld. Onze wens is in dit vervolgtraject de inzichten en ambities verder uit te werken in concrete plannen.

Wij zien het vervolgtraject tweeledig voor ons:

- begeleiden en aansturen totaalplan (Jan & Jan)
- inschakeling van individuele kunstenaars per project (AMK ism. Jan & Jan)

De uitwerking van dit plan en het vervolgtraject luidt een nieuwe planfase in.

Jan van IJendoorn & Jan Samsom
4 juli 2009